

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

דברים

דברים המתקבלים על הלב

לעמוד בזה. התפלאו מאוד בעל ה'ישועות יעקב' ור' מרדכי ודנו ביניהם האם לשמוע לעצתו של המגיד או שלא.

אמר ר' מרדכי לחברו שהנה גם כשמתה אימו הוא לא התרגש מזה ולא הוזיל דמעה, ואם כן הוא בטוח שיוכל לעמוד בתוכחתו של המגיד. לבסוף שניהם נכנסו לשמוע את דרשת המגיד.

המגיד מדובנא החל בדרשתו, אמר פסוק וביאר אותו הרעים בקולו והשמיע את תוכחתו, והנה כל הציבור החל לבכות בכי רב, ר' מרדכי ששמע את דברי המגיד התרשם עמוקות מאוד מהדרשה ובכה בכי רב עד כדי כך שנפל למשכב מצער ובכי במשך שבועיים!!

מכאן אנו רואים עד כמה המגיד מדובנא ידע כיצד להביע ולתת מוסר, הדברים היו ממש יוצאים מן הלב עד כדי כך שכולם היו בוכים וחוזרים בתשובה. והיום יש ממש מעט אנשים כאלו אשר יודעים מצד אחד לתת על הראש, ומצד שני להעמיד את כולם בפרופורציה נכונה שלא יבעטו ויאמרו שלום עלי נפשי...

כיום ישנה ירידת הדורות, בעבר כאשר אדם היה שומע תוכחה ומוסר היה שומע, מבין, מקשיב ומפנים וחוזר בתשובה. אט אט הדרדרו הדורות וכאשר היו שומעים מוסר ותוכחה מהרב, היו נותנים מרפק לחברו שיושב לידו ואומר לו בעקיצה 'נו, אתה שומע? אתה מבין מה אומר לך...?' אט אט הדרדרו הדורות עוד יותר, וכאשר אדם שומע מרבתי תוכחה ומוסר, מיד דופק על השולחן ואומר 'כך הרב אומר עלי?! אני עוד אראה לו מה זה ח"ו'.

על כן צריך להיות האדם תמיד חכם כיצד ואיך לומר תוכחה, לא להיות פזיז ואימפולסיבי כלפי אחרים, כל שכן כלפי בני משפחתו ונוצה לחזור בתשובה שלמה באהבה, אמן.

הרב שלום וואזנער!!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן פניני "אור החיים" הקדוש

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבניו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"ר' נחמניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וכל הפורק ממנו עול תורה, נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ" [ג', ו']

מביא בעל ה"זרע שמשון" עוד הסבר מדוע בהתחלה נאמר "מעבירין" ובסוף המנשה נאמר "נותנים". כיוון שהתנא כתב "כל המקבל עליו עול תורה" מובן מזה שעד עכשיו לא היה עול תורה וממילא חלה עליו עול מלכות ועול דרך ארץ.

לכן נאמר בתחילת המשנה לשון של "מעבירין". שעכשיו מעבירים ממנו העול שכבר היה לו.

ממשיך התנא וכותב "כל הפורק ממנו" כלומר שקודם פריקה זו היה עליו עול תורה וממילא לא היה לו עול מלכות ודרך ארץ, ועתה נותנים עליו עול מלכות זו.

לכן שנה התנא באבות לשון של "נותנין" שעכשיו נותנים עליו מה שלא היה לו עד עתה.

המשך א"ה בעלזא הבא...

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב" [א', א']

כותב רש"י לפי שהן דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירם ברמז מפני כבודם של ישראל.

בהמשך הפסוק כותב רש"י שהוכיח את עם ישראל סמוך למיתתו. וממי למד לעשות כך? מיעקב אבינו, שכן כאשר יעקב בא להוכיח את ראובן הוא אומר לו מפני מה לא הוכחתך כל השנים האלו בשביל שלא תלך ותדבק באחי עשו הרשע. יעקב אבינו מיוחד שכאשר הוא יוכיח את ראובן שמא הוא ילך וידבק בעשיו הרשע, לכן הוא עושה זאת סמוך למיתתו. **ומיעקב אבינו אנו לומדים כאשר רוצים להוכיח אדם צריך לעשות זאת בחכמה גדולה ובזהירות כפולה ומכופלת, למרות שיהיה זה מדובר באדם גדול צריך להתבונן כיצד ואיך לומר זאת בשביל שלא ידרדר את עצמו ח"ו ושלום למקומות לא טובים.**

וזו כוונת הפסוק בויקרא "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" [י"ט, י"ז] כותבת הגמ' בערכין [טז]: הוכיח את חברו ולא קיבל, מגין שיוכיחו אפילו מאה פעמים? שנאמר "הוכיח תוכיח" אפילו מאה פעמים. יכול להיות שיוכיח אותו גם כאשר פניו משתנים ת"ל "ולא תשא עליו חטא". **שכאשר מוכיחים בנאדם צריך להיזהר שלא תצא תוצאה הפוכה ובמקום שיחזור בתשובה גורמים לו ליפול עוד יותר.**

מסופר על בעל ה'ישועות יעקב' וחברו ר' מרדכי שהיו תמיד הולכים לשמוע את דרשותיו של המגיד מדובנא. יום אחד אמר להם המגיד מדובנא שמחר הוא עוזב את העיר והיום הוא יאמר בדרשה דברים קשים, ולכן הוא מבקש מהם לא להיכנס לדרשה כי הם לא יוכלו

לדבניו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" [א', א']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מדוע נאמר "אלה" ללא האות ו' ואלה?

כמו כן קשה מדוע נאמר "אל כל ישראל" ולא נאמר 'אל בני ישראל'?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - נאמר "אלה" בלבד, לרמוז את חשבון הימים אשר הוכיח את עם ישראל כמספר "אלה" שהוא שלוששים ושש. כי משה התחיל להוכיח אותם באחד לחודש שבט והוא נצפן בו' אדר, יוצא לפי החשבון שלוששים ושש.

המשיך הפסוק וכתב "אל כל ישראל" בשביל לרמוז שדברי משה רבנו נאמרו לא רק לאלה לבד אשר נמצאו באותו הזמן, אלא לכל ישראל אשר אינם נמצאים כעת אלא הם עתידים להיות, ודברי משה הם אף לדורות הבאים "ואין דברים בעולם המדרגה שוה לדברים האלו".

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

תנור בשרי שרוצים להשתמש בו פרווה או חלב

יבא לידי מכשול, ובתנור אין זה שייך כ"כ והדבר תלוי. ובפמ"ג תנב' בא"א ס"ק יג' כתב שבשעה"ד מותר להחליף מבשר לחלב, ובמהרש"ם ח"ב סי' רמא' מותר כשאין לו כלי אחר, ומי שאין לו מקום במטבח מותר גם לפמ"ג וגם למהרש"ם, ובאג"מ יו"ד ח"א סי' מד' מתיר תמיד בדיעבד.

ג. **אם בדיעבד אפו עוגת גבינה בתבנית חלבית בתנור שבו ביום צלו בו בשר, והתנור נקי, אין העוגה נאסרת**, כיון שלא היה מעבר ישיר של טעם מבשר לחלב. כשבא להשתמש בתנור אח"כ יש לעשות לו הכשרה (כמבואר בשו"ע יו"ד קח' סעיף א' לגבי אפו בתנור שנעשו בו נבילות, וכ"ש בכה"ג. מחמת זיעה אין לאסור העוגה, שאע"פ שזיעה אוסרת כמבואר בתשובת הרא"ש שפסק השו"ע צב' סעיף ח', ומקורו במתני' מכשירין ובגמ' חולין קח. מ"מ כתב פמ"ג שרק למשקה (כמו חלב) יש זיעה, לא למאכל (כמו בשר או עוגה) והביאו פת"ש צב' סק"ו באין חולק. ואם לחשד אדם שבטור תנאי סעיף טו' כתב לאסור כיסויי החררה, כיון שנוגע במאפה, וגם מפני שמזעזע מהבל החררה שתחתיו, והובאו ב' טעמים אלו במ"א סק"ל. אמור לו שבמשנ"ב ס"ק פה' תפס רק טעם נגיעה, ובמנחת יעקב ס"ק כא' ביאר היתר התורה חטאת כלל לה' סימן ו' שאפו פשטידא של בשר ואח"כ פלאדין וכיסו באותו כיסוי, שרק בדבר שהשתמש בו כל השנה חשש הטור לקצת זיעה, ועי"ל שרק לכתחילה צריך ליבון, אך בדיעבד מותר בלא הכשרה, הא קמין להתיר בכה"ג. ובמיוחד לפמ"ש"כ הבית מאיר בריש סימן תסא' שלמאפה אין זיעה, יש להתיר טפי בזה, ואע"פ שבמשנ"ב תנא' ס"ק קלו' תפס להחמיר כהמ"א בזה, עיין שעה"צ אות קעט' וקפ', י"ל פסח שאני ולכתחילה שאני, ובמיוחד לפמ"ש"כ המנחת יעקב הני"ל לחלק בין אירוע ח"פ לקבוע. ואע"פ שחז"ל בפמ"ג תנא' א"א סק"ל שחשש לאסור, נקטינן כהכרעת המנחת יעקב, המשנ"ב ופת"ש הני"ל.

א. אפשר לעשות מאפה פרווה בתנור בשרי, אפילו שהשתמשו בתנור בו ביום לבשרי, בתנאי שהתנור נקי, ומשתמשים בתבנית פרווה. מאפה זה ניתן לאכול בין עם בשר, ובין עם חלב (מפני שאין בכח הבליעה מגוף התנור, להפוך את המאפה לבשרי, ואפילו לא ל"חזקת בשרי", כיון שאין בליעה ישירה, כמו במאכל פרווה המתבשל בסיר שבושל בו בשר היום, שנחלקו השו"ע והרמ"א יו"ד צה' סעיף ב' אם מותר לכתחילה לאכול יחד איתו חלב. אבל בתנור שאין הבליעה ישירה, אלא רק ע"י זיעת המאכל וכדלקמן סעיף ג', מותר לכתחילה לאכול המאפה עם חלב אפי' לאשכנזים, אם היה התנור נקי. **אם אפו מאפה בו זמנית עם בשר, נהפך להיות 'חזקת בשרי'**, שאסור לאכול עם חלב, אבל מי שאכל המאפה, אי"צ להתמתין שש שעות, ומיד לאחר ברכה אחרונה על המאפה יכול לאכול חלב. כמבואר בשו"ע יו"ד צה' סעיף ג' ובש"ך סק"ד, וברמ"א קח' סעיף א' ומתבאר ע"פ מש"כ ש"ך פט' ס"ק יט'.

ב. **מנהג הספרדים להתיר להפוך תנור בשרי לחלבי, ע"י שמנקים אותו תחילה, ואח"כ מדליקים אותו כשלושת רבעי שעה על חום של 220°** (תהליך זה נקרה 'ליבון קל', כדי שהקש נשרף בצידו השני רמ"א תנא' סעיף ד', ודרגת ליבון כזו מספיקה להכשרה מבשר לחלב, כמבואר בשו"ע תקט' סעיף ה', באול"צ ח"ה עמ' רטז' כתב שסגי ב150° ואני בדקתי בטישו, וצריך קצת יותר מ200°. מה שהחמיר ביב"א ח"ה סימן ז' אות ח' לכתחילה להתמתין שלא יהיה התנור בן יומיו, וחשש לזיעה והצטברויות מהאפיה הראשונה, אינו עוסק באם יעשה לתנור ליבון קל, אלא בא לאפות בתנור בלי הכשרה, רק בהסיק התנור כדי שלא יהיה זיעה בעין. אין מחמירים הספרדים מש"כ מ"א תקט' ס"ק יא' כמבואר במחב"ר ובכה"ח ס"ק מה' **מנהג האשכנזים לא להפוך תנור בשר לחלב וכן להפך, אך יש המתירים**, ומ"מ זוג המתגורר ביחידה קטנה, ואין מקום לשני תנורים, יכולים להתיר לכו"ע להפוך תנור מחלב לבשר (בני אשכנז נוהגים לא להפוך כלי בשרי לחלבי וכן להפך, כמבואר במשנ"ב תקט' ס"ק כה' ובס' תנא' ס"ק יט', ומ"מ י"א שכל זה רק בכלי קטן כמו סכ"מ או סיר, ששייד לחשוש שאם יהפוך חדשים לבקרים מבשר לחלב, בסוף

תמיד רצית ללמוד בקלות ובהבנה מלאה את דברי ה"אור החיים" הקודש?

תמיד רצית שיהיה לך חלק וזכות בתורתו ובסגולותיו של ה"אור החיים" הקדוש?

רוצה לעשות משהו משמעותי ומיוחד לע"נ יקירך?

רוצה לקבל ישועות מעל הטבע?

עכשיו זו ההזדמנות!!

בס"ד בקרוב מאוד עומד לצאת לאור הספר:

'מתיקות ועריבות התורה' על פניני ה"אור החיים" הקדוש

מחולק ללימוד יומי על סדר פרשיות השבוע ומועדים

הרוצים ליטול זכות וחלק בהדפסת ספר זה יפנו בהקדם למס' 0527151420